Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го ЛЮТОГО 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 6, 1981 No. 24. VOL. LXXXVIII.

КОНҐРЕСМЕН Е. ДЕРВІНСКІ ВИСТУПИВ В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ

Конґ. Е. Дервінскі

Вашінґтон. — Як і кожного року, тут, у четвер 22-го січня, в Палаті репрезентантів 97-го Конґресу ЗСА, промовляв конґресмен Едвард Дервінскі з Ілліной, у п'яти хвилинах перед спікером палати з'ясовуючи причини його щорічного виступу на захист національних прав України, яка 63 роки тому проголосила незалежність від Росії демократичної Української Народної Республіки.

Конґресмен Дервінскі, давній і випробуваний приятель українців, сказав між іншим: „Пане спікер, з поворотом наших американських закладників з Ірану ми святкуємо не тільки повернення їм їхньої свободи, але також їхній поворот у країну, де ці їхні свободи можуть бути плекані без політичного гніту й переслідувань. Сьогодні, проте, важливо для нас глянути на страждання народу, найбільшої неросійської країни в Східній Европі, яку тримають у ярмі поневолення Совєти. В Україні, де позбавлення людських прав є фактом існування, гніт — на порядку денному вже протягом поколінь, дата 22-го січня лишилася символом того часу, коли людська гідність, національна свобода і самовизначення були Україною здобуті.

Бо це було цього власне дня 63 роки тому, що Україна змогла звільнитися від царського режиму Росії і проголосити свою волю й утворення незалежної країни. В січні 22-го, 1918 року, проголошення незалежности Української Народної Республіки відбулось у місті Києві, яке стало столицею України.

Проте, після двох років існування цієї вільної краї-

(Закінчення на стор. 3)

ІРАН ЗВІЛЬНИВ ЩЕ ОДНОГО АМЕРИКАНЦЯ

Теґран. — Іранський уряд звільнив ще одного американського громадянина, в'язненого продовж довгих місяців з невідомої причини. Два інші, в тому одна жінка, перебувають покищо в тюрмі.

Могі Собгані, американський громадянин з Лос Анджелес, іранського походження, відсидів у тюрмі майже пів року, не знаючи докладно за що. Загальне обвинувачення був закид у шпигунстві, але без будь-яких фактичних закидів, чи формального звинувачення. Тепер так як його несподівано арештовано 6-го вересня минулого року, так само нагло й звільнено за кавцією 900,000 долярів, які зложила його заможна родина. Другий в'язень Синтія Дваєр журналістка з Боффало, Н. Й., була переслухувана в присутності представника швайцарської амбасади. Іранські джерела подали, що це був „революційний трибунал", а швайцарський дипломат, присутній при тому переслуханні, окреслив це радше як загальне переслухання, а не судову процедуру. Тим більше, що допитуваній ніяких формальних закидів не зроблено.

Третій американець, Зія Насcрі, афганського походження, якого дружина живе в Ню Йорку, перебуває в тюрмі й доступу до нього немає. Дружина Насcрі поінформувала, що її чоловік відбував декілька поїздок до Ірану у зв'язку з совєтськими військами на терені Афганістану і з їхніми афганськими помічниками. Під час такої останньої поїздки його іранські чинники арештували, закидаючи йому також шпигунство.

Зрушення з мертвого пункту справи безпідставно арештованих американських громадян вказує на своєрідну „відлигу" в американсько-іранських відносинах. Виразною вказівкою в цьому напрямі є промова аятолли Хомейні в однім з теґранських мечетів, яку передало іранське радіо.

У тій промові Хомейні заатакував іранських „революційних політиків", які за його словами „гризуться як скорпіони". Хомейні погрозив, що коли ті політики не припинять своєї гризні, то він приведе їх до порядку. Він навіть вказав їм на американський приклад, який вони повинні наслідувати: після виборів „партія" що програла не атакує і не зриває роботи. Вона поґратулювала переможцеві і зайнялася служінням своєму народові".

КАНЯ ЗААТАКУВАВ ВІЛЬНУ ПРОФСПІЛКУ

Варшава, Польща. — Перший секретар польської Комуністичної партії Станіслав Каня, несподівано для всіх знову гостро заатакував вільну профспілку, кажучи, що „підбурювачі" ведуть її по лінії творення політичної опозиції до уряду і Компартії, щоб створити в країні анархію.

Західні дипломати і політичні спостерігачі не сумніваються, що несподіваний напад Кані прийшов у висліді тиску східньоевропейських урядів і Совєтського Союзу, які побоюються, що у висліді подій в Польщі і поступок для робітництва, подібна ситуація може створитися у їхніх країнах. Не є жадною таємницею, що, наприклад, совєтські засоби масової інформації, а зокрема урядове агентство ТАСС, веде проти профспілки „Солідарносьць" систематичну пропаґандивну кампанію, обвинувачуючи при тому також західні комуністичні партії, „ворожі до Совєтського Союзу сили на Заході" і вільних поляків у розсіянні, що вони являються інспіраторами анархії в Польщі.

Очевидно до цієї пропаґандивної кампанії Москва заставляє також сателітну пресу. Наприклад, західньонімецька газета „Ноєс Дойчлянд", орган Компартії Східньої Німеччини майже кожнього дня поміщує свої оригінальні або передруковані з совєтської чи сателітньої преси напади на профспілку, приватних селян у Польщі та студентів, які протестують проти надмірного наголошування у програмі університетів комуністичних догм.

Виступаючи перед партійними активістами, Каня заявив, що ми майже кожного дня зустрічаємося з маніфестаціями і анархією у процесі якої робітнича профспілка поволі перетворюється із станової організації у політичну силу."

Він заповів, що Компартія не може толерувати цього, що „підпалювачі" впливали на робітництво.

ВЛАДИКИ ОБМІНЯЛИСЯ ЛИСТАМИ

Джерзі Сити, Н. Дж. — У день проголошення номінації о. протоієрея шамбеляна Степана Сулика на Митрополита Філядельфійської Архиепархії Блаженніший Патріярх Йосиф цього самого дня вислав йому привітального листа. Як теж цього самого дня Митрополит-номінат С. Сулик — вислав листа подяки до Патріярха Йосифа. Копії цих листів вислав до редакції „Свободи" Митрополит-номінат і їхні тексти повністю поміщені внизу:

Дорогий Владико!

Прийміть мій привіт, ґратуляції, признання і моє братнє благословення у зв'язку із Вашим вибором на Митрополита нашої Української Католицької Помісної Церкви. Із нинішнім днем, за волею Святішого Отця Івана Павла II і Священного Синоду Українських Владик, Ви стали членом Синоду Єпископів нашої Церкви-Страдниці у великім часі її терпінь і перемог в Христі Господі.

З великою радістю вітаю Вас як Глава Синоду Єпископів нашої Помісної Церкви, в апостольській Колеґії цілої Вселенської Церкви, і молю Всещедрого нашого Господа, щоб благословив Вас апостольською кріпостю у веденні повіреного Вам стада у братній співпраці із Главою і Отцем нашої Церкви для її добра, для скріплення її єдности, якої так дуже бажає Святіший Отець, на славу Божу та спасення душ і на духовне благо Українського Народу. „Благодать з Вами!" (1 Тим. 6,21).

Великою радістю моєю і цілого нашого Народу буде, коли положу на Вас мої святительські руки.

Благословення Господнє на Тя!

Йосиф
Патріярх і Кардинал

Ваше Блаженство, Главо і Первоієрарше Української Церкви!

Мене сьогодні повідомлено, що Святіший Отець Папа Іван Павло II іменував мене філядельфійським митрополитом.

Почуваюся зобов'язаним висловити мою глибоку вдячність Вашому Блаженству за поставлення моєї кандидатури, а Священому Синодові Української Церкви за вибір.

Добро нашої Церкви, якому Ви посвятили ціле своє життя, скріплення її помісности, та змагання осягнути для неї патріяршу гідність, будуть метою також і моєї єпископскої праці.

Прошу ласкаво прийняти вияви моєї синівської відданости та ієрархічного підчинення. Уклінно прошу Вашого благословення для моєї єпископської праці.

На основі канону 326,пр.1, ч. 2 „Клері Санктітаті" прошу ласкаво уділити мені архиєрейську хиротонію. Пропоную, щоб це відбулося в Римі в неділю, 1-го березня ц. р.

Зостаюсь Вашому Блаженству щиро відданим в Христі.

о. Стефан Сулик
Митрополит-номінат

Заплановано Вечір вшанування меценатів Українського Музею

Ню Йорк, Н. Й. — В суботу, 14-го березня ц. р., в 5-ій год. по полудні тут в приміщенні Українського Інституту Америки відбудеться Вечір вшанування меценатів Українського Музею. Меценатами Музею є особи та організації, що пожертвували Музеєві 1,000 долярів і більше.

На Вечорі меценатам будуть вручені дереворізи мистця Якова Гніздивського з написом, в якому їм буде висловлена вдячність Українського Музею за їхню допомогу.

В програмі Вечора: слово д-ра Богдана Цимбалістого, голови управи Українського Музею, концертна програма і прийняття.

Особи та організації, що бажають приєднатися до меценатів Музею, можуть це зробити до 15-го лютого, надіславши Музеєві пожертву в сумі 1,000 дол., або доплативши відповідну суму до попередньої пожертви.

Округи і Відділи Союзу Українок Америки, які стали меценатами Українського Музею, будуть відзначені на XIX Конвенції СУА в травні 1981 року.

Адреса Музею: Український Музей, 203 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й., 10003.

ФІЛЬМ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. — У суботу, 7-го лютого ц. р., тут, у приміщеннях Ля Салл коледжу буде висвітлений фільм з української тематики п. н. „An Ukrainian Shristmas Story."

Цей фільм дебютував на телевізійній станції WPVI, канал ч. 6, і викликав позитивну реакцію в українських та американських колах. Саме тому рішено показати його громаді. Початок програми год. 3:30 по полудні. Перед висвітленням ред. Мстислав Дольницький подасть свої завваги до фільму.

Вайнберґер заповідає мілітарне зміцнення на Середньому Сході

Вашінґтон. — Третім з черги, після пресової конференції Президента і державного секретаря, секретар оборони Каспар В. Вайнберґер відбув пресову конференцію, у якій він накреслив загальні напрямні й деякі конкретні кроки в реорганізації й зміцненні оборонного потенціялу ЗСА.

Вже від довшого часу керівні чинники ЗСА і Савдійської Арабії обговорюють питання зміцнення оборонних спроможностей Савдійської Арабії. ЗСА постачають Савдійській Арабії зброю й інструкторів, а крім цього різні приватні американські фірми виконують там на контрактах різні завдання, навіть таке, як безпеку керівних осіб савдійського уряду. Одначе не бракує між обидвома країнами і розходжень. Головне розходження — це відношення до держави Ізраїля. Вашінґтон реально оцінює ситуацію на Середньому Сході й бачить, що Ізраїль є там головним чинником стабілізації й захисту інтересів вільного світу перед совєтським наступом і це є вирішне для нього. Для Савдійської Арабії вирішним є питання звільнення колишніх арабських територій, які тепер є в складі Ізраїля, а в першу чергу звільнення східньої частини Єрусалиму, яка належала до війни 1967 року до Йорданії. Це розходження є однією з причин, що Вашінґтон не продав їй, принаймні покищо, найновіших американських літаків типу Ф-15 з добудованими влаштуваннями для бомбових атак, теоретично допускаючи можливість включення Савдійської Арабії у майбутню мілітарну акцію проти Ізраїля.

Тепер же секретар оборони Вайнберґ заявив, що „ЗСА зроблять усе можливе, щоб допомогти Савдійській Арабії зміцнити її оборону, якої вона потребує". Одночасно з тим він заявив, що коли б Ізраїль запропонував ЗСА стаціонувати американські частини на терені Ізраїля, Вашінґтон візьме це до уваги. Він сказав: „Якщо б ізраїльтяни рішилися, то ми напевно розглянули б їхню пропозицію примістити свої військові частини в Ізраїлі".

Вайнберґер потвердив загальну опінію, що американська армія в деякому відношенні слабша від совєтської, але зате на інших відтинках її переважає. Він також поінформував про свою позитивну поставу до застосування нейтронної бомби так само і до інших уліпшень, які відхилив попередній Уряд.

У світі

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив про призначення нового американського амбасадора до Ель Сальвадору. Попередній амбасадор, якого рік тому іменував попередній президент Джіммі Картер, відійшов зі свого становища з різних причин. Одною — з них є зміна американської політики. Уряд президента Роналда Реґена міняє політику ЗСА в Середній Америці у зв'язку зі збільшеним натиском комуністів організованих і ведених Фіделем Кастро з Куби. Кастро зовсім не скривається з тим, що ціллю його політики є перетворити цілий той обшир на взір Куби, тобто в совєтських сателітів. Діяльність Кастра по цій лінії підтримувала Москва, яка також давала велику частину засобів. Від довшого часу на Кубі, в Нікараґуа та інших державах комуністи переводять вишколи терористів і партизанів із призначенням діяльности в різних середньоамериканських країнах. В Ель Сальвадорі ще далі відбувається завзята збройна боротьба між лівими партизанами й урядовими військами. Партизани розпочали генеральну офензиву, сподіючись при допомозі Куби і Москви перемогти вже в недалекому часі. Одначе енерґійні протизаходи уряду розбили ті їхні надії. Новий амбасадор до Ель Сальвадору, Фредерік Л. Чейпін, почне нову американську політику.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН, Курт Вальдгайм, знову вислав звернення до роззброєневої конференції у Женеві, закликаючи її учасників докласти всіх зусиль для осягнення остаточного успіху. В тій конференції бере участь 40 більших держав, а між ними шість „нуклеарних" країн, тобто ЗСА, КНР, Англія, Франція, СССР і Італія. Курт Вальдгайм накликує у своєму зверненні, щоб учасники конференції звернули особливу увагу на нуклеарне роззброєння. Невідомо з якої причини він замовчав конвенційну зброю, яку до крайніх меж розбудував СССР і загрожує нею світові.

ШІСТЬ ПРОВІНЦІЙ КАНАДИ, які протиставляться конституційним плянам федерального прем'єра Труда подали до Апеляційного суду в Манітобі скаргу проти його заходів, які вони назвали нелеґальними. Канада з великим інтересом очікувала першого судового рішення у цій справі. Від нього залежатиме багато в майбутньому, бо воно може стати прецедентом в інших евентуальних судових справах. Подібні судові справи є перед судами в Квебеку та в Нюфавндленді. Рішення Апеляційного суду Манітоби відкинули позов провінцій трьома проти двох голосів і потвердило право федерального уряду робити заходи для схвалення федеральним парляментом в Оттаві та прийняття цілою Канадою нової конституції. Це рішення є значною перемогою прем'єра П'єра Трудо та всіх прихильників „патріяції" канадської конституції. Дотепер Канада не має власної конституції, але користується конституційним Північноамериканським актом королеви Вікторії.

ПРЕЗИДЕНТА ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ, ген Чун Ду Гвана, перед виїздом з цієї країни, прийнято полуденком у Клюбі преси в Вашінґтоні. Під час прийняття він мав довшу промову, в якій ще раз з'ясував принципи внутрішньої політики теперішнього режиму в Південній Кореї, що його він очолює, відносини між ЗСА і Південною Кореєю та напрямні закордонної політики своєї країни. Теперішній режим у Південній Кореї він оправдував очевидною потребою сильного уряду. Якщо б уряд, який він очолює, не спинив минулого року вуличних заворушень, могло б прийти до дуже жалюгідних і небезпечних наслідків. Він ще раз повторив своє звернення до комуністичного диктатора Північної Кореї, президента Кім Іль Сунґа, щоб вони відбули взаємні візити й у безпосередніх розмовах провірили можливості, а, на його думку, такі є, мирного співжиття обидвох частин єдиного корейського народу.

АРАБСЬКИЙ ЩОДЕННИК у Бейруті, Ливан, виявив, що терористи Палестинської Визвольної Організації мають зв'язок з партизанами в Ель Сальвадорі, які саме тепер ведуть пожвавлену збройну боротьбу проти уряду, очоленого провідником християнських демократів, Хозе Дуарте. Щоденник „Аль Ліва" має тісні зв'язки з керівництвом ПВО і його інформації мають півофіційний характер. У ньому появилося інтерв'ю із неназваним „лідером" сальвадорських партизан. В цьому інтерв'ю сальвадорський діяч заявив: „Ми і палестинська революція боремося проти того самого, спільного ворога". А опісля він пояснив, що тим ворогом є ЗСА і американський імперіялізм і сіонізм. Інтерв'ю відбулося у Бейруті, де є головна команда ПВО і де тепер перебуває делеґація сальвадорських партизан.

Появились вістки про смерть А.Кривохижі

Гельсінкі. (УІС „Смолоскип"). — З України наспіла неперевірена вістка, що в азійській частині СССР недавно мав загинути при невияснених обставинах Анатоль Кривохижа, мистецький керівник хореографічного ансамблю з Кіровограду „Ятрань".

Як відомо, український ансабль „Ятрань" успішно виступав в містах ЗСА і Канади влітку 1977 року, здобувши найвищі оцінки мистецьких критиків „Ню Йорк Таймсу" і багатьох інших газет.

Після повороту в Україну ансамбль „Ятрань" був розв'язаний, деякі його члени, включно з А.Кривохижою, були репресовані.

Згідно з цим джерелом інформацій, А.Кривохижа був деякий час ув'язнений, а згодом мав бути висланий поза межі України. Не зважаючи на репресії, він домагався відновлення ансамблю „Ятрань", в чому мав деяке попертя в міністерстві культури УССР. На тлі цього дійшло до сильних конфліктів між міністерством культури і КҐБ УССР.

Відомо, що в 1978 році, після наполегливих заходів міністерства культури, в турне на Захід мав виїхати ансамбль заводу „Електра" зі Львова. Приїхавши до Москви, членів ансамблю затримано органами КГБ і обшукано, деяких із них заарештовано, а решту ансамблю повернено до Львова.

Студентам гри на бандурі призначено п'ять стипендій

Нюарк, Ню Дж. — Завідуюча відділом для етнічної музикальности Пандора Гапкінс повідомила, що Музичний відділ курсу при Ратґерському університеті в Нюарку, Н. Дж., призначив п'ять стипендій для охочих учитися грати на бандурі. Керівником цього курсу є Юліян Китастий.

Зацікавлені, не конечно студенти Ратґерського університету, повинні звертатися за інформаціями, телефонуючи до Ю. Китастого на число: (212) 254-2897, або до Пандори Гапкінс на телефон Ратґерського університету в Нюарку.

Сербського священика засудили за пісню

Беоґрад, Юґославія. — Юнайтед Пресс Інтернешенел повідомляє, що молодого 23-річного сербського священика Недіа Янчіца засуджено на шість років тюрми, тільки за те, що він співав сербську національну пісню при хрищенню його дитини.

Цей випадок характеризує глибоке затривоження комуністичного уряду в Юґославії за найменші прояви націоналізму між численними етнічними групами в цій країні.

Мариво відновлених етнічних спорів між шести національностями під час довгої хвороби Тіта починає час від часу виринати на політичній шахівниці Юґославії.

Ці пісні, що їх Недіо Янчіц співав разом із трьома приятелями, під час хрищення своєї дитини, згідно з урядовою опінією, „провокували національну і релігійну ненависть та поділ між сербами, хорватами і мусулманами". Ця подія відбулася в одному селі біля Сараєва.

Офіціяльне пресове аґентство Танюґ повідомило, що біля 30 осіб узяло участь у хрищенні дитини цього священика. Правдоподібно, один із запрошених гостей був шпигуном, який опісля повідомив поліцію.

Під час судової розправи суддя заявив, що трьох підсудних обвинувачено у т. зв. „словних провинах" супроти держави. Ці пісні, мовляв, були звернені проти „єдности й братерства". Сараєво замешкують серби, хорвати і мусулмани, а сама провінція творить т. зв. федеральну республіку Боснії-Герцоґовини.

„ЩОБ НЕ СОННИМ СНИЛОСЬ..."

У зв'язку з теперішньою ситуацією в УККА і нашій українсько-американській громаді, яка заіснувала під час та в результаті XIII Конґресу Українців Америки в жовтні минулого 1980-го року, з сьогоднішнім днем „Свобода" починає друкувати ряд нових і архівних матеріялів, які можуть допомогти вияснити цю ситуацію та її причини і цілі, і тим самим причинитися до їх відповідного полагодження. Публікацію цієї серії починаємо від статті А. Драгана: „Щоб не сонним снилось...", після чого почнеться друк статті проф. д-ра Бориса Андрієвського: „На переломі", написаної 25 років тому, але тим не менше актуальної для ситуації в нашій громаді сьогодні. Слідуватимуть інші матеріяли. Всі вони друкуватимуться під тим самим моттом: „Щоб не сонним снилось..."

Друкуючи ці матеріяли, „Свобода", як і всі американські засоби масової інформації, „визнає своє зобов'язання друкувати інші і суперечні погляди, відповідальних речників, а в нашій ситуації ще додати б: та в пристойній формі.

В Америці

ПІСЛЯ ДОВШОГО ОЧІКУВАННЯ на офіційне становище урядових осіб у справі зменшення податків, нарешті заговорив секретар Департаменту скарбу Доналд Т. Ріґен, який заявив, що адміністрація президента Роналда Реґена настоюватиме на зменшенні податків ще в першому кварталі 1981 року і рекомендував не зв'язувати зменшення податків з витратами уряду. Ріґен підкреслив, що Президент і без цього запропонує в скорому часі Конґресові скорочення деяких програм, які заощадять Урядові Більйони долярів. Ріґен сподівається, що обидві палати Конґресу розглядатимуть обидві справи ще перед літніми вакаціями.

ВТАЄМНИЧЕНІ ОСОБИ КАЖУТЬ, що президент Роналд Реґен і його уряд покищо не розглядатимуть справи знесення ембарґа на продаж зерна для Совєтського Союзу. Справа дещо скомплікувалась в останньому часі бо совєтська преса й інші засоби масової інформації розпочали атаку на політику теперішньої адміністрації. Деякі дорадники Реґена рекомендують, щоб З'єднані Стейти Америки вживали продаж зерна для СССР, як зброю у переговорах для обмеження стратегічної нуклеарної зброї.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗАСОБИ масової інформації підкреслюють, що серед 52-ох колишніх закладників, які недавно були звільнені з іранського ув'язнення після 14 місячного мучеництва, найбільше знущань, фізичних і моральних, зазнав від іранських „революціонерів" 34-річний Михайло Метрінко, політичний дорадник амбасади З'єднаних Стейтів Америки перед її захопленням прихильниками аятолли Хомейні. Його становище в амбасаді ЗСА, — кажуть політичні спостерігачі, — давало захоплювачам нагоду особливо познущатись над ним і зарахувати його до „шпигунів", які, на думку іранських „студентів" повинні були перші стати перед „революційним судом Ірану".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політичні в'язні в КНР

Від часу нав'язання дипломатичних стосунків між ЗСА та континентальним (червоним) Китаєм, американська преса широко розписується про намагання теперішнього китайського уряду в Пекіні встановити більш справедливу судову систему та запобігти таким арбітрарним і самовільним репресіям, які мали місце під час т.зв. „культурної революції", коли знищено сотки тисяч китайського населення.

Як відомо, тепер в Пекіні відбувається суд над т.зв. шайкою чотирьох, між якими є також дружина Мао Зедонґа, що її хочуть засудити на кару смерти.

Але теперішній уряд, у тому ж часі, коли судить тих здогадливих „злочинців", держить сотки тисяч в'язнів у концтаборах, де жахливі життєві умови переходять усілякі межі людської уяви.

Ці ревеляції про „величезну мережу таборів примусової праці" у Китаї подав „Ню Йорк Таймс" з дня 3-го січня 1981 року в статті свого кореспондента, Факса Боттерфілда з Пекіну.

Його стаття появилася у результаті численних опитів із колишніми в'язнями, які схарактеризували режим у таборах праці як „нелюдський", праця там важка, їжа — погана й вимір кари — брутальний. 70-літній протестантський пастор вибув 23 роки в таборі Данонґ у провінції Шансі, де він і 10,000 інших в'язнів працювали в копальні вугілля, голіруч, без джаґанів чи інших приладів. Його судили як „американського шпигуна", тільки з тієї причини, що він закінчив протестантські пасторські студії в Америці і повернувся до Китаю, який вже був під владою комуністів.

Праця у таборах починається в 6-ій годині ранку, а кінчиться у 6-ій годині вечора; триває сім днів у тижні. Щоденна їжа складається із куска пригрітого кукурудзяного хліба — вранці, водняної юшки — вполудне і знову куска хліба — ввечері.

Не зважаючи на намагання американського кореспондента перевести інтерв'ю із представником уряду та довідатися з урядового джерела про табори примусової праці, йому в цьому не пощастило. Він тільки довідався, що понад 80 відсотків усіх в'язнів, засуджених на „перевиховання дорогою праці", засудив не суд, але місцева поліція.

Фізичні кари міняються з табору до табору. Дуже часті „виміри кари" — це побиття в'язнів на смерть. Кореспондент згадує в'язня Жанґа Йонґа, що його спіймали при втечі; таборова адміністрація засудила його на смерть через побиття.

Важко також відрізнити політичних в'язнів від звичайний злочинців, бо їх усіх зправила реєструють як „контрреволюціонерів".

Кожне більше місто і провінція мають власні табори примусової праці, в яких перебуває щонайменше 20,000 в'язнів. Їхнє число не маліє, бо до таборів прибувають усе нові в'язні. Причиною є також те, що багато з тих, кому закінчується термін ув'язнення, залишається у таборах, не маючи бажання вертатися до своїх міст чи селищ, бож там їх трактують як колишніх злочинців, для яких не тільки, що немає праці, але навіть прояву звичайної людяности.

Минулого року щоденна газета „Ґуанґмінґ" в Пекіні, гордо розхвалювала систему таборів примусової праці, де „в'язні поступово приходять до концепції що вони є патріотами і лояльними громадянами, і що вони зрозуміли, що це є честю працювати... Вони відродилися та станули на правильний шлях. Практика двох десятиріч доказала, що виховання через працю осягнуло визначні результати..."

На жаль, Китай ще не видав свого Александра Солженіцина, який міг би описати китайський ҐУЛаґ, а у Вашінґтоні також дуже мало можна почути про переслідування у Китаї; зате там куди більше розповсюджуються вістки про репресії у Чіле чи Арґентині.

В ПІВНІЧНОСХІДНІЙ ЕТІОПІЇ, в провінції Тіґре, повстанці поширюють бойову акцію проти урядових комуністичних військ. Як повідомило аґентство Ройтер з Хартуму в Судані, повстанці перевели цілий ряд наступів на урядові війська й убили або важко ранили 152 урядових вояків. Протягом одного тижня вони доконали принаймні п'ять нападів на військові колони й завдали їм важкі втрати в людях і матеріялі.

ФІНАНСОВА ВИБОРЧА КОМІСІЯ ствердила, що президент Роналд Реґен і його виборчий комітет перейшов границю дозволених витрат у виборчій кампанії, витративши, зокрема у стейтах Ню Йорк і Ню Гемпшир, більше грошей, як це передбачує відповідний реґулямін. Федеральна комісія покищо не висунула жадних претенсій до виборчого комітету Реґена, але завважила, що цей випадок утруднює не тільки працю комісії, але також інтерпретацію виборчого закону.

Володимир Душник

БОРОТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ

Щойно тепер виходить на яву, що президент Роналд Реґен в цілості не поділяв тактики колишнього президента Картера в справі звільнення американських „закладників" в Ірані. Він тільки не виявляв своїх поглядів на цю справу, щоб не утруднити процесу звільнення тих у нічому невинних американських дипломатів.

Відомі американські колюмністи, Роленд Еванс і Роберт Новак, на основі заяви одного з найближчих дорадників президента Реґена твердять, що новий Уряд відверне увагу від проблеми прав людини, а сконцентрується на боротьбі з міжнародним тероризмом. На думку спеціялістів у справах крайової безпеки, захоплення американських „закладників" було також ділом міжнародного тероризму, не зважаючи на те, що, мовляв іранські „студенти", поповнили цей міжнародний злочин в імені „іранського патріотизму".

Різниця поглядів

Ці заяви представників президента Р. Реґена саме стверджують основну різницю поглядів Картера й Реґена. Президент Реґен і його дорадники від самого початку американсько-іранської кризи були проти тієї тактики, що її президент Картер підприняв для звільнення американських дипломатів. Тим самим урядовий штаб президента Реґена в ніякому разі не поділяв погляду з приводу звільнення „закладників", начеб це була тріюмфальна виграша президента Картера, який в той час уже перестав бути президентом Америки. Реґен і представники його уряду вважали, що це було пониженням, коли Америку, світову потугу, копали й обезславлювали громадяни третьої азійської держави.

Ця заява Уряду, що рівночасно є пересторогою, що Америка ніколи не буде платити „викупу" за можливих майбутніх закладників, вказує на те, що Уряд Реґена починає основну акцію боротьби з міжнародним тероризмом.

Новий Уряд у Вашінґтоні переконаний, що міжнародні терористи сьогодні мусять зрозуміти, що Реґен починає новий курс і що вони не можуть сподіватися того роду „окупів", на які погодився Картер. Більше, як певно, що іранці добре зрозуміли характеристику їхніх „прикмет", що їх висловив Р. Реґен, назвавши їх „варварами-дикунами".

Під обстрілом Уряду

Під обстрілом нового Уряду і його антитерористичної стратеґії є Совєтський Союз. Реґен був і є вповні свідомим дволичної гри Москви, яка до самого визволення „закладників" старалася сторпедувати переговори й продовжувати політичну кризу між ЗСА і Іраном.

Сьогодні ще передчасно догадуватися якого роду форму прибере антитерористична політика, але одна річ певна: новий Уряд Реґена знає, що осередком світового тероризму є Москва.

Першим офіційним виступом проти міжнародного тероризму була заява нового державного секретаря Александра Гейґа на його першій пресовій конференції 28-го січня ц.р. Він оскаржив уряд Совєтського Союзу в тому, що він допомагає терористичним акціям і їх піддержує у всьому світі. Він теж заявив, що Уряд Реґена не буде переговорювати з совєтською владою в справі контролі нуклеарних озброєнь, якщо СССР не перестане організовувати і піддержувати міжнародний тероризм.

Реґен також певний, що Москва мусить понести повні консеквенції за піддержування і підживлювання міжнародного тероризму. Ці консеквенції можуть бути у формі суворих американських (і можливо західньоевропейських) економічних санкцій — головно, харчі (збіжжя) та стратеґічна торгівля.

Початковою акцією проти цієї міжнародної пошесті, якою є тероризм буде розбудова і скріплення крайових органів безпеки, значно ослаблених ліберально-пацифічними течіями, які голосили, що Америка не потребує сильних органів безпеки, бо їй ніхто не „грозить" так в домашньому, як і закордонному житті. Реґен трактуватиме всіх терористів як звичайних кримінальних злочинців не так як це робив попередній Уряд, який трактував іранських терористів як рівнорядного партнера.

Роман Савицький

ПІВСТОЛІТТЯ У МУЗИЦІ

Антін Рудницький. „Про музику і музик". Наукове Товариство ім. Шевченка. Бібліотека Українознавства ч. 39. Ню Йорк — Париж — Сидней — Торонто, 1980, 336 сторінок.

Цю збірку друкованих і недрукованих статтей, некрологів, спогадів і рецензій видатного композитора, диригента й критика Антона Рудницького (1902-1975 роки) зібрали й приготовили до друку: сам автор, співачка Марія Сокіл-Рудницька, дружина та ред. Іван Кедрин, брат автора. Оформлення обкладинки виконав принадно Б. Титла. Друкарський шрифт — чепурний, а оправа солідна.

Книжка починається передмовою музиколога Василя Витвицького, який пише про заслуги автора на полі диригентури, музикознавства й музичної критики: „Йому, як і досить численним його сучасникам, музикам, діючим у совєтській Україні і в Галичині, присвічувала велика мета: піднести стан української музичної культури на вищий рівень і включити її у світовий музичний розвитковий процес". Ось частина стримлінь А. Рудницького в тому напрямі. Як диригент А. Рудницький виконав вперше в Україні низку творів новітньої української симфонічної музики м.і. твори Б. Лятошинського, П. Козицького та інші. Він диригував першим концертом української симфонічної музики у Львові та проводив ювілейною 1000-ою виставою опери „Запорожець за Дунаєм" (Львів, 1935 рік). Як симфонічний диригент А. Рудницький увів в Україну ряд творів сучасних західніх майстрів м.і. таким композиторів, як Бела Барток та інші.

Збірка А. Рудницького представляє музичне життя від 1920 до 1970 років і поділена на сім розділів. У першому з них читаємо життєпис автора та зворушливі промови на його похороні, що їх виголосили Ірина Райнер — від хору „Кобзар" і д-р Андрій Шуль (в книжці чомусь незгаданий).

У найбільшому розділі п.з. „Українська музика" у статтях „Музика народна і музика штучна" і „Якою повинна бути українська музична творчість" читаємо про гальмування розвитку музичної композиції, тобто про шкідливий вплив народної музики, якщо її ставити завжди й виключно у центрі творення музичних творів. Ці статті належать до найкращих і найцінніших у збірці. В інших статтях цього розділу читаємо про проблему застою у музичному репертуарі (особливо вартісна стаття „Наш хоровий перертуар"), про українську народну пісню й методи її обрібки, опери „Запорожець за Дунаєм", її перерібки й вистави, про протребу союзу професійних музик, статті за професіоналізм музичних дописів й інші. В статті „Зустрічі з українськими музиками в Америці" довідуємось, що в О. Кошиця була „елеґанція в одязі, яку нечасто можна запримітити серед українців взагалі, а в українських музик зокрема", що М. Гайворонського в 1927 році відзначено 750-доляровою нагородою за його композиції і що композитор П. Печеніга-Углицький мав техніку своєї професії „у малому пальці". Є тут автобіографічні статті про власні твори, про кантату „Посланіє" (слова Т. Шевченка) та оперу „Анна Ярославна" (лібретто Л. Полтави).

У розділі — „Некрологи" цікаві профілі О. Кошиця, Б. Лятошинського, В. Барвінського, Б. Пюрка, Р. Савицького й інших, що написані часто з точки зору особистих зустрічей і переживань. Врешті тут є особливо вартісний некролог „Пам'яті П. Печеніги-Углицького", в якому автор подає дефініцію „українського духу" в музиці. Автор болів деякими аномаліями українського музичного життя. Тому у рецензії на виступи скрипаля Р. Придаткевича стрічаємо прикру правду (донині незмінну) про те, що наша українська публіка все ще воліє слухати співаків чи хору ніж першорядних інструменталістів.

Як відомо, А. Рудницький втримував цінні (а в історії української музики рідкісні) зв'язки з чужими музиками світової слави. Про ці взаємовідносини розповідає розділ „Світова музика". Можливо найцікавішим є тут спогад про близьке знайомство і творчий зв'язок автора із велетнем музики XX століття, Белею Бартоком.

До видання не ввійшла ціла низка статтей та рецензій А. Рудницького можливо тому, що він не вважав ці писання сьогодні вповні актуральними.

Окрасою видання є численні й цінні фотографії, багато з яких опубліковано тут вперше. Між ними — найцінніше фото А. Рудницького з Б. Бартоком та знімки автора й його дружини Марії Сокіл із рядом українських музик таких, як: О. Кошиць, М. Голинський, Р. Придаткевич, І. Паторжинський і багато інших.

Погоджуюся із думкою В. Витвицького у його передмові до цього видання, що „особливістю писань Антона Рудницького є те, що вони неортодоксійні, що в них багато яскравих, сміливих поглядів, які викликають дискусії і конфронтації". До таких дискусійних місць належить твердження, що „у Галичині в обрібці народних пісень для хору не створено нічого, що могло би мати якесь значення..." (сторінка 42). Уважаю, що між обрібками Людкевича чи Барвінського чимало того, що має тривале значення. У деяких статтях у протилежність до народної музики автор вживає такі терміни як: „музика артистична" або „штучна". Тому що властиво народна музика теж штучна, бо створена співцями і належить теж до галузі мистецтва, чи не краще в означенні ненародної музики вдатись до терміну „музика композиторська", тобто музика створена не народом, а фаховим вишколеним композитором? Такий термін обстоював музиколог З. Лисько. Чи правильно називати Філярета Колессу композитором-аматором (сторінка 87) та писати про „хорові примітиви" Ступницького? (сторінка 88). Адже, це були професіональні музики: В. Ступницький, вихованець Київської музичної академії, був професором Хар-

(Закінгення на стор. 4)

Леся Лисак-Тивонюк

„Відстукайте..."

Хто з вас — признаймося з рукою на серці, — не вірить бодай дрібку, у так звані лиха передчуття, „февральні" числа і дні, сни, які віщують клопіт та в „погані признаки?" Застерігаємося зразу, що все те немає нічого спільного з рівнем інтеліґенції і знання людини. Знаю, наприклад, дуже культурну людину, до того ж велику любительку тварин, яка хвилюється, коли перебіжить їй дорогу чорний кіт. Якщо вподлизу росте дерево, підходить до нього швиденько, й тричі „відстукує" — „тьху, тьху, тьху". Якщо дерева нема — відстукує об якийсь твердий предмет. Ця сама людина зовсім щиро пестить у хаті знайомих їхнього кота. Ну, бо кіт в хаті на колінах — одна справа, але кіт, що пробігає дорогу — друга.

Є подружжя, в якому жінка безпощадно таврує всякі „забобони". Не вірить у „фатальну тринадцятку", яку не любить її чоловік — колишній військовик. Вона підсміхається, коли на її прохання подати їй ножички чи голку, він ніколи не дасть їй цих предметів у руки, тільки покладе перед нею. (Існує бо повір'я, що дати комусь в руки якийсь гострий предмет — викликає незабаром сварку). А що вже казати про повір'я, що однією сірничкою не вільно прикурити три цигарки — найвище тільки дві! Про це знають — якщо навіть не практикують цього всі бувші військовики. Знайома пані, яка звала себе реалісткою, підсміхалася такою ж самою значущою усмішкою, коли її сусідка перестерігала, що „замітати хату можна тільки вранці, бо замітання пополудні приносить клопіт в хату".

Одного пізнього вечора подружжя сиділо преспокійно у вітальні — жінка вишивала, чоловік щось читав, коли об вікно щось сильно вдарило. Перелякано зірвалися на ноги, та вікно було ціле. „Буде якесь нещастя в родині" — шепнув чоловік. „Ах, ти зі своїми забобонами!" — розсердилася дружина. Чоловік взяв ліхтарку, обійшов кругом хати. На свіжому снігу, що якраз випав, не було жадних слідів. Усі вікна були цілі, не було найменшої признаки, щоб хтось намагався пошкодити стіни.

Пару годин пізніше їх збудив телефон: це було повідомлення, що брат жінки згинув трагічно у випадку. Випадок притрапився перед північчю — саме тоді, коли почули сильний удар об вікно...

Знайома інтеліґентна пані дуже нерадо розпочинає якесь важливе діло в понеділок, бо це „недобрий день для початку". Мабуть авторка цих рядків „заразилася" від неї, бо теж не любить починати писати в понеділок. Мовляв „тяжкий день" Зате „добрий початок" мала б забезпечити п'ятниця або субота. До речі — якщо ходить про суботу, то покійна бабуня вірила, що в суботу мусить бодай на короткий час засвітити сонце, щоб могла висохнути випрана на неділю сорочина сирітки...

Хто жив на селі, пам'ятає, що дівчина чи жінка, яка перейшла дорогу з порожніми відрами — віщувала біду. Зате яка була радість, коли перейшла дорогу з повними!

В американських крамницях продавчині ще й досі вірять, що коли перший покупець, який зайде у крамницю, нічого не купить — цілий день будуть кепські торги. І навпаки: якщо перший покупець купить щось — навіть за мінімальну ціну — весь день торги будуть добрі! Ще добре пам'ятаю, як у малих крамничках в Галичині, власник не з'їв полуденка, доки не вторгував (бо, мовляв „ще не заробив на хліб").

Ті, які колись вивчили напам'ять ролі, знають добре, що написаний текст не смів впасти на підлогу. Коли ж це трапилося — тоді треба було обов'язково „присісти ролю", тобто сісти на пару секунд на них там же на підлозі, і щойно тоді її підняти. Звучить гротесково? Та, чи вам відомо, що таке „трема", яку мають найбільші артисти? Що таке неспокій, чи „виступ буде успішний"?

Є образовані, інтеліґентні люди, які вийшли з хати, вибираючись в дорогу, і раптом пригадали собі, що забули в хаті щось необхідне. Повертаються у хату з важким серцем, бо це теж „недобрий знак". Та, щоб уникнути прикрощів у дорозі, є рада: повернувшись, треба на хвилину сісти... мовляв „ми ще з хати не вийшли".

Ну, а сни — це окрема й дуже обширна ділянка. Люди, які, наприклад, дуже люблять діти — побоюються коли їм присниться вночі маленька дитина (не їхня, чужа). Люди, які тверезо й реально думають, чомусь не люблять снів гро...каламутну воду. Є люди, які пильно слідкують, щоб не встати з ліжка... лівою ногою.

Фройд пояснював, що забобони випливають з психопатологічних джерел. Може мав рацію, хоч дехто з нас воліє інакше пояснення: хоч життя є найбільшою цінністю людини на землі, проте годі визбутися своєрідного (і якже людського!) остраху перед невідомим. Цей, хіба атавістичний острах, у нашій неспокійній добі, зовсім, не меншає. Отже — „відстукаймо..." щоб не притрапилося щось дуже небезпечне, ба, навіть трагічне, для людства...

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ЩОБ НЕ СОННИМ СНИЛОСЬ...

Написав А. Драган

I

Уже четвертий місяць добігає до кінця від того часу, як у не дуже то для нас братолюбному „місті братньої любови", Філядельфії, відбувався „безславний" — як його назвав у своєму надрукованому у „Свободі" звіті для членів головний предсідник УНСоюзу д-р Іван О. Флис — XIII Конґрес Українців Америки.

Чимало слів уже сказано й написано на тему того Конґресу, але — як це можна вносити з тих сказаних і написаних слів — наша громада все ще не здає собі вповні справи із справжньої суті тієї кризи, яка на тому Конґресі остаточно проявилася та яка триває, поширюється і поглиблюється.

Зваживши на теперішню ситуацію в світі та на тенденції і можливості її дальшого розвитку, навряд чи можна б було вчинити більшу шкоду нашій громаді та її головному завданню, яке окреслюється як мобілізацію всіх наших духових сил і матеріяльних ресурсів для допомоги нашому українському народові в його змаганні до волі і державної незалежности, як приносить ця криза, роблячи тим самим велику прислугу головному ворогові волі й незалежности українського народу — червоним, білим та сорокатим московським імперіялістам-колоніялістам та їхнім прислужникам.

В додатку до того лиха, яке назрівало протягом довгих років та остаточно заіснувало за параваном-ширмою всіляких високих ідей та суперпатріотичних кличів, тепер ще прикривається його димовою заслоною всіляких, переважно дуже примітивних та грубими нитками шитих промовчувань, перекручень, видумок та інсинуацій, а в останньому часі ще й грубою, прямо неприличною лайкою.

Отже, щоб — сказавши словами з Шевченкового „Послання" — „не сонним снились всі неправди", постараємось бодай вказати на справжню суть теперішньої кризи в УККА і громаді, на її дійсні причини і цілі, бо тільки пізнавши їх громада зможе поробити з цього відповідні висновки.

Дещо з минулого

Сказано, що теперішня криза в УККА назрівала протягом довгих років і на XIII Конґресі вона остаточно проявилася. Щоб не бути голословним, наведемо деякі факти-докази.

В березні 1956 року, отже майже щодо дня точно 25 років тому, редакція „Свободи" одержала з Чікаґо листа від одного з найбільш заавансованих наших лікарів-науковців та рівночасно провідного політичного і громадського діяча в нашому ідеологічно-політичному угрупуванні, відомому сьогодні під назвою Українського Визвольного Фронту, у свій час голови Політичної Ради ОУН(р) — Організації Українських Націоналістів-революціонерів, — померлого в 1962 році в Клівленді на 64-му році життя св. п. проф. д-ра Бориса Андрієвського. До листа була долучена стаття „На переломі" на 13 сторінок — як кажеться — битого письма. У супровідному листі, який разом зі статтею зберігається в архіві, проф. Б. Андрієвський писав:

> „Нехай Вас не здивує зміст моєї статті. То не є випадковий продукт; стаття є синтезою моїх міркувань і довготривалої аналізи з одного боку, а з другого відповіддю на листи, що я їх дістав у зв'язку з моїм виходом з ОУН(р)..."

Стаття має такі розділи: „Перший розкол", „Другий розкол", „Організація (ОУНр) й український політичний світ", „Ми і східні українці", „Громадська праця Організації", „Третій розкол" та кінчається висновком „Що ж далі?"

У вступних заввагах у цій статті проф. Б. Андрієвський м. і. пише:

> „Нехіть до сенсації відбирала в мене всяку охоту писати в пресі про мої розходження з ОУН(р). Та, проте, листи від моїх колишніх однодумців приневолили мене до публікації цієї статті; мої розходження з Організації не є продуктом останніх подій; черговий розкол ОУН(р) лише ствердив слушність концепції, що вже від довшого часу стала моєю вірою. Пишучи статтю, я не хочу плювати на те, у що вчора вірив і, посідаючи високі пости, поділяв повну відповідальність за політику, практику і тактику Організації. Навпаки, з найбільшим признанням я й тепер ставлюсь до бандерівської молоді, що метушиться по всіх континентах світу і, як уміє, боронить українську справу. І не вони винні, що часто-густо ця робота не йде на користь цій справі..."

Це, що кидає дуже яскраве світло на теперішню ситуацію в УККА і в нашій громаді, світло тим яскравіше, що світить з перспективи 25 років часу, написане в розділі „Громадська праця Організації". Там сказано:

> „...Організація розуміла громадську працю досить своєрідно. Вона найменше цікавилася соціяльною суттю громадського органу чи його суспільним призначенням, здебільша розглядаючи його як арену для політичної гри. Там, де ми відчували силу, опановували громадську організацію цілком, а ті організації, де наших сил бракувало, ми робили форумом боротьби з іншими політичними групами. У всякім разі наша участь, в громадській праці обумовлювалася не соціяльним обов'язком, а певними політичними і тактичними мотивами..."

> „...А тепер ми занесли нашу руку на УКК і, аґітуючи не сплачувати національного датку, рішені повалити його тільки за те, що він уділив якісь субсидії У.Н.Раді і УГВР. Нас не цікавить політична робота УКК серед конґресменів, ми готові зігнорувати його культурну працю серед українців в Америці, ми не цінуємо навіть того, що УКК є єдина організація в світі, яка в межах одної держави об'єднала чисто всі українські політичні групи, бо для нас УКК є тільки арена політичної гри, де ми зводимо бої з У.Н.Радою. Я певен, що нам не дозволять повалити УКК..."

(Продоження на ст. 4)

Е. Дервінскі...

(Продовження зі стор. 1)

ни, російська контроля над Україною було знову відновлена насильним приєднанням України до Совєтського Союзу, і вона лишилася й досьогодні під чорною рукою совєтського насильника.

Але це поневолення не погасило духу українського народу до волі, і вони продовжують боротися за збереження їхньої культури і традиційних вірувань, які були завжди і є життєво важливі для їхнього існування. Народ цієї країни має велику культуру, виразно відмінну мову й літературу і глибокі їхні власні релігійні переконання.

З часу російського комуністичного загарбання України українці не втратили надії знову відзискати волю, що її вони зазнавали, але, на жаль, зазнавали так коротко. Їхня постійна й невпинна боротьба є доказом нездібности лідерів Кремлю зламати шляхетний національний дух українців. Живучість їхнього дисидентського націоналістичного руху ніколи не завмирала. Не зважаючи на екстремну тактику переслідувань, застосовану Совєтським Союзом проти українського народу, правозахисники продовжують голосно протестувати проти жорстокої совєтської тиранії, і наполегливе змагання українського народу зберегти його культуру й інтелектуальну свободу зростає.

Одним з найбільш драматичних і заохочуючих факторів у цій тривалій боротьбі поміж волею і тиранією є постійний зріст цього націоналістичного духу поміж неросійськими народами у самому СССР. Це особливо вимовне, коли ми пам'ятатимемо, що комуністична диктатура в Кремлі зазнала поразки досі в її намаганні знищити національні почування українського народу.

Україна не тільки є найбільша територією країна в Східній Европі, але вона має найбільше національне населення в совєтському бльоці. Вона також є найбагатшою корисними копалинами землею з усіх земель поневолених народів у СССР, посідає велетенську, багату і плодючу землю, яка колись заслужила слушно на назву „житниця Европи" — „шпихлір Европи", як також Україна аж переливається іншими індустріяльними вальорами.

Сьогодні, як ми відзначаємо цю 63-тю річницю сильного і рішеного на все народу України, ми не сміємо забувати боротьби народів, поневолених совєтською владою, і ми повинні продовжувати давати підтримку їм і надію їхнім аспіраціям до свободи і самовизначення. Ми повинні допомогти зробити їхню захитану мрію знову реальністю.

Ми повинні стати поборниками прав національних, індивідуальних, культурних і релігійних свобід для всіх людей, що перебувають у неволі. Народ України є одним поміж мільйонами інших, що дивляться з надією на Америку, яка повинна б дотримати своїх зобов'язань".

Владика В. Лостен відвідав Музей та Централю СУА

Владика Василь Лостен, єпископ Української Католицької Епархії у Стемфорді, відвідав у вівторок, 30-го грудня 1980 року, Український Музей у Ню Йорку, як теж загостив до бюра Централі СУА. Ці відвідини були ре-візитою зі сторони Владики. Ще восени 1978 року делегація Екзекутиви СУА в особах: Іванна Рожанковська, голова СУА; Любов Волинець, заступниця голови, та Марія Савчак, секретарка, зложили офіційну візиту Єпископові Василеві та відвідали Український Музей в Стемфорді. При цій нагоді делегація СУА передала Владиці ризи з Печерської Лаври, закуплені на авкціоні в Ню Йорку, та оглянула в Стемфордському Музею багато надзвичайно вартісних експонатів. Між ними були експонати, які СУА подарував Стемфордові в 1933 році: — стіл і скринька з чорного дерева, виложені масою з чорного арештантського хліба і різнокольоровою соломкою, прегарно і по-мистецькому виконані українськими політичними в'язнями. Ці стіл і скриньку переслали на руки СУА українські інваліди зі Львова в 1933 році на продаж. Їх виставлено в Українському павільйоні на світовій виставці в Чікаґо 1933 року. Тому що на цей експонат купців не знайшлося, СУА подарував килим на виграш і весь заробіток із виграші переслано українським інвалідам у Львові. Боячись, щоб скринька і стіл завчасно не понищились, Управа СУА того ж року передала ці речі до Українського Музею в Стемфорді.

З огляду на брак часу та різні перевантаження, Владика Василь не міг скорше ревізитувати, але,як сам сказав, „краще пізно, як ніколи". Владика прибув до Українського Музею разом з д-ром Василем Ленциком, куратором Українського Музею в Стемфорді. В Українському Музеї вітали гостей — д-р Б.Цимбалістий, голова Управи УМ; мгр І.Рожанковська, голова СУА; Любов Волинець, заступниця голови СУА; Марія Савчак,

Владика Василь Лостен в Українському Музеї, стоять (зліва направо): Марія Савчак, Любов Волинець, Іванна Рожанковська, голова СУА, д-р Богдан Цимбалістий, голова УМ, Владика Василь, Марія Шуст, директор УМ і д-р Василь Ленцик.

Скринька, яку виконали українські інваліди зі Львова.

секретарка; Марія Шуст, директор УМ, та працівники музейного бюра. З цікавістю та захопленням Владика Василь оглядав виставки експонатів, бюро, крамничку, а особливо подивляв схоронище та музейну картотеку. На руки директорки Владика подарував для УМ Шематизм Львівської епархії з 1936 року, портрет Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького і дві монети. Одна із них вибита Філядельфійською Митрополією української католицької церкви з нагоди 200-річчя ЗСА, з друга вибита в Римі. Всіх присутніх Владика обдарував вервичками, які недавно привіз із Риму. Український Музей подарував Владиці різні видання УМ та різьблену підкову.

Після оглядин Українського Музею Владика і всі присутні перейшли до бюра Централі СУА, де інші члени Екзекутиви СУА, редактор „Нашого Життя" Уляна Любович та працівники бюра СУА привітали Владику.

Після оглядин бюра всі присутні запросили гостей до полуденку. В приємній та сердечній атмосфері Владика провів кілька годин. Провід СУА та УМ радіє і вдячний за ці відвідини Владики Лостена, які свідчать про зацікавлення Владики працею СУА та Українським Музеєм.

Л.В.

Осередок Української Культури влаштовує виставку

Факс Чайс, Па. — Щоразу, то частіше зустрічаємо вишивані весільні сукні. Щоб дати нагоду запізнатися з їх різнорідністю, Студійний Осередок Української Культури при Менор Джуніор коледжі, влаштовує виставку сучасних вишиваних весільних суконь і хлібів.

Ця виставка відбуватиметься від 14-го до 26-го лютого включно, в приміщенні Музейної Збірки СОУК.

Виставку можна буде оглянути в суботу, 14-го лютого, від 10 ранку до 7-ої год. вечора. У 7-ій вечора у виставовій залі Василіянської Бібліотеки буде коротка програма в українській мові: 1. доповідь мисткині Слави Геруляк „Українські весільні традиції"; 2. висвітлення прозірок; 3. гра на бандурі і спів українських весільних пісень — Лаврентія Туркевич; 4. перекуска.

Виставка буде відкрита у неділі, 15-го і 22-го лютого, від 1-ої до 4-ої год., по полудні, а в суботу, 21-го лютого, від 10-ої вранці до 1-ої по полудні. Під час тижня — вівторок, середа і четвер — від 10-ої вранці до 2-ої по полудні. В інших годинах — лише за домовленням. Телефонувати — (215) 885-2360, екст. 15.

ГАЗЕТИ Й ІНФОРМАЦІЙНІ АҐЕНТСТВА в Пакістані перевели демонстраційний страйк. Метою страйку було запротестувати проти пресової цензури. Пресову цензуру зарядив у Пакістані президент Мохаммед Зія уль-Гак ще в жовтні 1979 року. Тоді він не тільки розв'язав усі політичні партії, але також відкликав парляментарні вибори, що мали незадовго відбутися. З того часу партії не можуть проявляти своєї діяльности леґально, а за будь-які нелеґальні виступи й прояви поліційні й судові чинники притягають до відповідальности.

Св. п. проф. Степан Чорній

У Бракпорті, Ню Йорк, відійшов у вічність 30-го грудня м.р. у віці 62-ох років професор університету д-р Степан Семенович Чорній - викладач мовознавчого департаменту Стейтового коледжу в Бракпорті (Університет Ню Йорку) професор славістики Українського Вільного Університету з 1974 року, довголітній директор середньої школи Українознавства в Рочестері з 1966 року,колишній актор Львівського державного театру ім. М.Заньковецької та учитель середніх шкіл у Львові і на еміграції, — щира, товариська і працьовита людина, дослідник українського театрознавства, літературознавець і мовознавець.

Проф. Чорній походив із західньо-українських земель, народився 26-го серпня 1918 року в Підберізцях біля Львова. Тому й зрозуміло, що саме зі Львовом було зв'язане молодече, а згодом і творче життя св.п. С. Чорнія, яке було поєднане із його замилуванням до театрального мистецтва, що нерозривно в'яжеться з його пізнішим життям і з його науковою творчістю.

Св. п. Степан Чорній закінчив державну гімназію, а опісля державний ліцей з українською мовою навчання в 1939 році у Львові; опісля студіював у державному університеті ім. Івана Франка в роках 1939-1941 на філологічному факультеті українську філологію.

Бурхливі події початкових років Другої світової війни занесли С.Чорнія в рядах діючої відступаючої армії аж на Кавказ, де в Сухумі поруч з військовими оборонними обов'язками в артилерії він розпочав працювати в театрі та став викладачем російської і німецької мов у середній школі.

Хід війни на східньому фронті накреслив і особисте життя св.п. С.Чорнія на Кавказі в 1942-44 роках, коли він став актором в державному драматичному театрі в Сухумі, що, може, зберегло і його життя, бо він опинився серед щасливих поворотців з війни після її закінчення, перейшовши в 1944 році до українського Львівського державного театру, в якому працював аж до 1957 року.

Поруч з професійною працею в театрі св.п. Чорній продовжував свої студії на філологічному факультеті державного університету ім. Івана Франка у Львові, який закінчив 30-го червня 1951 року державним іспитом перед державною комісією, яку очолював проф. М С.Возняк, відомий літературознавець. Тут одержав св п. С.Чорній диплом філолога, що й унапрямило його дальшу діяльність викладача української мови і літератури в середніх школах у Львові аж до вересня 1957 року.

Складні життєві умовини і творчі обмеження у Львові примусили проф. Чорнія до еміграції. Він переїхав з родиною до Польщі, до Вроцлава, де два роки викладав російську мову в середній школі, а опісля, в 1960 році, емігрував до Америки.

Опинившись у нових обставинах у ЗСА, проф. С.Чорній включився в українське шкільництво спочатку в Детройті, а опісля в Сиракюзах, де став викладачем українознавчих курсів у шкільній мережі УККА як викладач української мови і літератури, але одночасно працював викладачем російської і польської мов на Сиракузькому університеті, де також продовжував свої студії в ділянці славістики, в якій й одержав диплом маґістра в 1963 році, а в 1965 році наслідком підвищення став професором російської і німецької мов у мовному відділі коледжу в Бракпорті.

Для завершення своїх студій, а головно в зв'язку з пропонованою дисертацією з ділянки театрознавства, св.п. мґр Чорній увійшов у контакт з Українським Вільним Університетом, вписавшись докторантом на філософічному факультеті ще таки 1965 року; запропонував свою докторську тему: „Театрально-естетичні принципи Карпенка-Карого", яку прийняв і затвердив деканат УВУ, повідомляючи його про професорів-рецензентів. З ними він вів переписку про свою працю, готувався до кінцевих докторських іспитів. В черговому році С.Чорній закінчив навчання, оборонив докторську дисертацію, склав кінцеві іспити і одержав промоцію 16 серпня 1966 року.

Педагогічна праця в коледжі в Бракпорті та становище директора школи Українознавства в Сиракюзах, а з 1966 року—в Рочестері з браку фахових підручників диктували хід його праці. Вона була скерована в ділянку мовознавства.

Появилася відома його Граматика української мови (в двох частинах: фонетика і морфологія, і синтаксис), що їх видало В-во „Дніпрова Хвиля" в 1969 році в Мюнхені. Появу цієї граматики дуже прихильно оцінив тоді проф. Василь Стецюк, уважаючи її „зразковою для шкіл українознавства на еміграції" з огляду на наведення автором тематичних наголовків і англійською мовою для легшого користування, вказуючи, що „вона своїм педагогічним підходом була значним поліпшенням відомих дотепер на еміграції граматик К.Кисілевського й Ол.Панейка". Тоді появився його другий підручник „Українська мова для американців", що його видала Шкільна Рада УККА в Ню Йорку в 1971 році.

В 1971 році св.п. проф. Чорній отримав підвищення на повного професора в департаменті модерних мов у стейтовому коледжі в Бракпорті, працював далі директором школи українознавства в Рочестері. Не забував він і УВУ—своєї Альма Матер, і став професором-гостем, а через два роки—повним професором УВУ. З 1975 року він щорічно приїжджав з викладами на УВУ до Мюнхену в часі літніх семестрів.

В УВУ св.п. професор видав ряд своїх праць: так у серії скриптів появилася його праця „Історія української літературної мови XX сторіччя", в якій він виявив совєтську мовну політику, головно вказуючи на недоліки в розвитку української філолології та шкідливу працю неукраїнських вчених. Цього ж року появився його твір „Карпенко-Карий і театр", в якому С.Чорній насвітлив творчий шлях Івана Тобілевича та дав характеристику його творчости, а особливо—насвітлив діяльність Карпенко-Карого як організатора і надхненника театрального життя.

В 1980 році появилася друга праця Чорнія—„Український театр і драматургія", що є надбудовою його студії у ділянці розвитку української драматургії і театру. Рівнож минулого року появився передрук „Граматики української мови" в серії видань УВУ, яку св.п. С.Чорній видав офсетно власним коштом.

Проф. С.Чорній був патріотичною, обдарованою, працьовитою і творчою людиною. Він часто дописував до преси на суспільні , мовознавчі і зокрема на літературознавчі теми. Так в останнє десятиліття появився ряд його літературознавчих і критичних статтей і нарисів, в яких він розглядав з погляду драматургії творчість І. Котляревського, Лесі Українки, І.Франка, І.Кочерги, І. Тобілевича (Карпенка-Карого), згадував про діяльність театру ім. М.Заньковецької. Ці статті переважно були друковані в „Свободі", „Північному Сяйві", „Визвольному шляху", „Вільному світі" й інших.

Проф. С.Чорній був примірним батьком, залишив сина і дочку, яким дав вищу університетську освіту.

Сенат і Ректорат Українського Вільного Університету висловив глибоке співчуття родині покійного—зокрема його дружині Марії, синові Мстиславові, дочці Лілі та їх родинам з приводу цієї болючої втрати.

В пам'яті колег покійного —професорів і співробітників УВУ, як рівнож численних студентів і курсантів УВУ та інших середніх і вищих шкіл, довго житиме світла пам'ять зразкового педагога проф. д-ра Степана Семеновича Чорнія.

Д-р Б.Кузь

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Відбулися річні збори Б-ва св. Миколая — 5-го Відділу УНС

Асторія, Н.Й. — В неділю 18-го січня ц.р., тут у церковному приміщенні відбулись річні загальні збори Братства св.Миколая — п'ятого Відділу Українського Народного Союзу, одного з більших Відділів, який вже на протязі років не тільки займається організуванням нового членства, але також активізується на громадському відтинку, чим здобув собі повагу місцевих і позамісцевих організацій і громадян.

У зборах тим разом взяло участь 43 члени, два головні радні — д-р Аскольд Лозинський і Микола Хоманчук, який, як відомо, виконує у Відділі також функцію фінансового секретаря і понад усе доброго організатора, і також Марта Кордуба, яка в Головній Канцелярії УНС виконує функцію зв'язків між Відділами та займається працею з молодим членством. Усіх трьох щиро вітав голова Відділу і рівночасно предсідник загальних зборів ред. Володимир Левенець і зібрані члени, які з великою увагою вислухали коротеньких привітів згаданих осіб.

Після вшанування померлих членів, бл.п.Семена Антонишина і Стася Михліва, і відчитання Оленою Гентіш протоколу з минулорічних загальних зборів, присутні вислухали коротких звітувань управи — голови В.Левенця, заступника голови А.Малана, секретаря М.Хоманчука, касира М.Климишин і голови Контрольної комісії М.Курочки та передискутували ті найважливіші справи і проблеми, які мають тісне відношення до праці Відділу і громади. Голова у свойому короткому звіті порушив такі справи: заслуги УНС в українській спільноті, конечність активізації членства в УНС і громадському житті, перспективи праці в майбутньому, конечність організування нового членства тощо, згадуючи при тому заслуги серетаря Хоманчука, який майже кожного року організовує 25 і більше членів.

Зі звітів голови, секретаря і інших членів управи видно, що Відділ постійно зростає. В 1980 році здобуто понад 20 членів, переслано 23,000 дол. зібраних членських складок до Головної Канцелярії, а члени управи були все активними у Відділі і в існуючих у цій місцевості громадських та церковних організаціях.

Численні члени забирали голос у дискусії, виявляючи тим самим не тільки зацікавленість працею УНС, але також висловили свою турботу про ту ситуацію, яка витворилась після XIII Конгресу Українців Америки. Після вислухання інформації д-ра А.Лозинського присутні прийняли запропоновану Наталією Хоманчук резолюцію, яка закликає Головний Уряд, а зокрема Екзекутивний Комітет УНС, повернутися до праці в УККА. Резолюція була прийнята переважною більшістю голосів.

Вітала збори також Марта Кордуба, яка, розказавши про характер своєї праці, дораджувала не попадати в песимізм, а дивитися вперед, бо працюючи з молодим членством, УНС може добитися більших успіхів в майбутньому.

Після дискусії було прийнято пропозицію Контрольної комісії про уділення авсолюторії уступаючій управі і перевиб рано на пропозицію багатьох членів ту саму управу, яка діяла в 1980 році, а саме: ред.В.Левенець — голова, А.Малан — заступник голови, М.Хоманчук- секретар, Н.Хоманчук — заступник секретаря, М.Климишин — касир, С.Рудик — заступник касира, В.Бортник — відвідувач хворих; Контрольна комісія: М.Курочка — голова, А.Лемп і І.Чуба — члени.

Йдучи по лінії традиції, загальні збори й цього разу приділили відповідні дотації з братського фонду на: Школу українознавства в Асторії, яка діє при парохії Чесного Хреста — 250 долярів, Українське Інформаційне Бюро УККА у Вашінґтоні — 100 дол. і Фундацію УВУ — 50 дол. Переведено також збірку серед присутніх на Дар українському інвалідові.

Збори формально закрив, подякувавши за перевибір, голова Братства і Відділу В.Левенець, закликаючи членів до активности і пошанування тієї установи, яка дала початок зорганізованому українському життю у цій країні.

Розмови на союзові і громадські теми продовжувались ще при перекусці, якою гостила членів і гостей управа Відділу.

Щоб не сонним...

(Продовження зі стор. 2)

Це було написане 25 років тому, коли ще не було ані ген. Григоренка з його „концепціями", ані „ротаційної системи" на пості екзекутивного віцепрезидента УККА, що їх тепер подається за, мовляв, головні причини того що діється в УККА і громаді, ані нічого іншого з того що становить справжню суть теперішньої кризи.

Проф. д-р Борис Андрієвський був на міжнародну міру передовим лікарем-науковцем і в суспільно-громадському житті та його оцінці він застосував систему своєї лікарської професії: перше — перевірити пацієнта, друге — поставити дія́гнозу, і три — написати рецепту. На вступі він так і згадує, що його оцінка ситуації є „продуктом довготривалої аналізи". Поставлена ним 25 років тому „діягноза" має, думаємо, своє повне та промовисте потвердження в сьогоднішній ситуації та в багато дечому у міжчасі.

Насувається логічне питання: чому „Свобода" тоді тієї статті-діягнози не опублікувала, бо можливо, що свідомість того недомагання була б заставила громаду його відповідно позбутись і не допустити до сьогоднішньої кризи.

На це є вияснення. Насамперед треба ствердити, що „Свобода" відклала тоді друк тієї статті в порозумінні та за згодою автора. На це було кілька головних причин, з якими автор погоджувався. Назвімо головніші:

1. Тоді ще не було загрози „перебрання" УККА, а тільки перетворення його на арену партійно-політичних порахунків, що УНС і „Свобода" могли в тодішніх обставинах у великій мірі контролювати. Арбітрарна роля УНСоюзу була полегшена тим, що в проводі УВФронту на нашому американському терені були тоді мудрі і відповідальні особи-громадяни, з якими можна було говорити і договорюватись.

2. УНСоюз і його „Свобода" були тоді „по вуха" зайняті такими сьогодні вже історичними акціями, як ініціятива та полагодження вступних урядових формальностей до поставлення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні; як наполегливі заходи для видання Англомовної Енциклопедії Українознавства, що також здійснено та ряд інших акцій.

3. Давня віра й надія, що час великий лікар та причиниться до усунення того нашого суспільного недомагання, про яке мова в статті проф. Андрієвського.

Щодо цього третього, себто часу як лікаря, УНСоюз і „Свобода", виходило б у цьому випадку помилились. Бо хоча в цьому часі навіть така архиконсервативна установа як Вселенська Католицька Церква відбула в 1965 році свій Другий Ватиканський Синод під гаслом „адджорнаменто" — усучаснення, то наші рідні консерватисти з УВФронту, виходило б, не думають „усучаснюватись" та в деяких випадках, однаково ідеологічно-програмових, як і організаційно-структуральних, дальше практикують те, що давно не видержало проби часу і життя, зокрема мирного життя у вільному і цивілізованому суспільстві.

До цих пережитків часу й обставин треба зарахувати в першу чергу засаду, що „ціль освячує засоби". Вона могла мати своє виправдання, бодай до деякої міри в підпільно-революційному русі на рідній землі, але вона не має жадних причин і жадного виправдання в нутрі нашої громади тут і вона є без сумніву одною з головних причин теперішнього лиха.

(Продовження буде)

Півстоліття у музиці

(Продовження зі стор. 2)

ківської консерваторії, а Ф. Колесса, особистість европейської міри, студіював у світової слави композитора Антона Брукнера і в інших.

Дуже дискусійним є твердження, що М. Лисенко не створив української національної опери, себто не дав в оперній ділянці прикладу черговому поколінню українських композиторів (сторінка 124). Початки української симфонічної музики сягають XVIII століття, тому не можна погодитись із думкою автора, що цей жанр почався щойно в 1920 роках (сторінка 127). Святочні франківські концерти у Львові мали місце не у 1936 році (помилка повторяється тричі на сторінках 136-ій, 143-ій, 189-ій), а в днях 27-го і 28-го травня 1933 року. Неправильною є теж дата смерти Федора Якименка (сторінка 215).

Автор помилково називає Фортепіяновий концерт В. Косенка пешим твором цього роду в українській музиці (сторінка 262). Перший твір цього роду копмонував не Косенко, а Левко Ревуцький ще в 1910-14 роках. Це був його Концерт ес-моль Оп. 2. А. Рудницький твердить, що Несторові Нижанківському у більшій варіяційній формі недоставало відповідної інвенції (ст. 212). Помилковість цього твердження доводять недавно виконані Т. Гриньковим великі і майстерні Варіяції фіс-моль для фортепіяну цього ж композитора. А. Рудницький згадує про свою участь в організації Союзу Українських Професійних Музик (СУПРОМ у Львові), але завважує, що відтак не співробітничав із союзом з уваги на свій виїзд до Америки (сторінка 70). Тут неточність. СУПРОМ постав у 1934 році, а автор виїхав до Америки щойно в грудні 1937 року. Н. Нижанківський не був постійно головою СУПРОМ-у, як це твердить автор (сторінка 70), а після нього був В. Барвінський.

Неясною є також справа першого виконання одного з найважливіших творів української музики — Симфонії ч. 2 Левка Ревуцького. На сторінці 310-ій А. Рудницький згадує, що вперше виконав симфонію на інавґураційному концерті Української Державної Фільгармонії у Харкові, при тому не подавши дати прем'єри. В своїй давнішій статті п.з. „Наша нова музика" („Діло", 21-го травня 1933 року) А. Рудницький писав, що перше виконання цього твору мало місце 14-го березня 1928 року на симфонічному концерті (тим разом) Державної оперної оркестри в Харкові. Одначе у своїй давнішій книжці „Українська музика" (сторінка 196) автор писав, що виконав симфонію на першому концерті Української Державної Філармонії у Харкові, аж 1929 року. Совєтські джерела цю проблему не розв'язують, бо поміж ними є теж розходження. Музикознавець Тамара Шеффер писала двократно, що симфонію Ревицького вперше повністю виконав композитор-диригент М. Радзієвський у Києві. У своїй студії „Л. Ревуцький" (Київ, 1973 рік сторінка 17) вона подавала дату 10-го серпня 1928 року та вже у нотатках до недавньої платівки цієї симфонії під дириґентурою В. Кожухаря Т. Шеффер міняє дату першого виконання на травень 1928 рік.

У пропам'ятному виданні, книжці А. Рудницького, відчувається брак детального каталогу музичних творів автора та брак бібліографії писань, що їх не включено до цього тому.

У книжці можна завважити проблеми технічного порядку. При кінці статтей і рецензії подано назву періодика й дату оригінального друку. Цим інформаціям бракує однорідности. Місцями (але не всюди) до дня додається літери — „го", до року — „р". Часами до дати додано ще день тижня (по моєму це нопотрібне), іноді місяці подається римською цифрою. Трапляється, що періодик і дата переставлені, а назви періодиків надруковано капіталками. На сторінках 256-ій і 258-ій дати — неправильні. Після деяких матеріялів назви періодика й дати зовсім не подано хоча відомо, що ці писання своєчасно друковано в „Українській музиці" та в „Свободі". В змісті видання пропущено декілька матеріялів.

До збірника, на превеликий жаль, закралося велике число друкарських помилок. Є незрозумілі місця (наприклад сторінка 177) перекручення (Рильський-Корсаков, сторінка 236), і так незгідності, як: Стоковскі і Стоковський, Дебюсі і Дебюссі, Ліст і Лішт, Феручіо, Ферручіо і Феруччіо, Бусоні і Бузоні.

Окрім проблем у цьому виданні, воно складене для ширшого кола читачів, назагал читається легко. До позитивів цього тому треба зарахувати індекс прізвищ та факт, що ця книжка — єдина досі компіляція того роду музики-критики на поселеннях. Збірка цінна багатим фактажем музичного життя півстоліття повинна знайтись у читачів, яким інтересне минуле і небайдуже майбутнє української музики.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 8-го ЛЮТОГО 1981 р.

ЛУДЛОВ, Масс. Загальні річні збори 253-го Відділу, о год. 10:30 ранку в залі при Нюбурн вул. в Лудлов, Масс. із звичайним порядком нарад. Проситься членство прибути. — Управа.

Відбулася Ялинка сеньйорів в Ню Йорку

Відділ „Самопомочі" в Ню Йорку, заснований як перше товариство нових еміґрантів в 1947 році для матеріяльної допомоги та для культурних потреб приїжджих із таборів скитальців, розвинув вже в своїх початках різнорідну діяльність. Постав тут мішаний хор скитальців, що давав концерти в Ню Йорку та околиці, щоб з'єднати якнайбільше спонзорів для наших скитальців в таборах Австрії і Німеччині та щоб показати попереднім еміґрантам, що це приїхали їхні брати-українці. Диригентом хору був тоді д-р В.Калина, а акомпаньяторкою — Ліда Осінчук. Також за ініціятивою „Самопомочі" влітку 1948 року відбувся перший дитячий табір у Давсоні під проводом Лесі Гевко і М.Гевко в оселі оо.Василіян. Для групи пластунів православна церква відступила площу для пластового табору в Українському Селі в Бавнд Бруку.

Також при „Самопомочі" студенти, які приїхали з европейських університетів, заклали Студентський Гурток під головством Шандри (тепер лікар в Чікаго). Згодом створено Жіночу секцію, а також Споживчу Кооперативу. „Самопоміч" була основником Федерального Банку і стала спонзором Школи Українознавства, якою опікується і досі. Школу провадив довгий час сл.п.проф.Михайло Лисогір. Він також займався бібліотекою „Самопомочі".

Після 30 років інтенсивної та різнорідної діяльности при „Самопомочі" постала думка зорганізувати Секцію сеньйорів, щоб знову допомогти всім старшим і самітнім членам, які по стількох роках заробіткової, а часто і громадської праці, опинилися як емерити в скромних матеріяльних обставинах.

Першим головою Секції вибрано Евстахія Манацького. В домівці „Самопомочі" відбувалися щомісяця недільні сходини, на які запрошувано прелеґентів з цікавими рефератами та гутірками при каві та солодкім. Дуже добре вдаються товариські імпрези для сеньйорів.

Теперішній голова Секції д-р Микола Шпитко, довголітній урядовець Міської Суспільної Служби та добрий знавець федеральних законів про права емеритів та про міську допомогу для старших віком громадян, робить великі прислуги членам Секції своїми правними порадами. Також теперішня референтка Суспільної Опіки та імпрезова (в одній особі) Ольга Лісс багато допомагає всім, що мають справи в державних установах і не знають добре англійської мови, так що наші сеньйори одержують у своїй Секції всіляку потрібну допомогу. Тому не диво, що на кожну імпрезу з'являються багато осіб і щораз більше їх вступає у члени Секції.

Влітку д-р М.Шпитко зорганізував кілька безкоштовних поїздок в околиці Ню Йорку, між іншим, на Культурний Фестиваль в Ню Джерзі та на виграші в Атлантик Сиΐі. Всі були дуже вдоволені цими поїздками, бо багато сеньйорів не має можливости виїжджати з нюйоркської спеки. Також теперішні недільні сходини у теплих кімнатах „Самопомочі" стягають велику кількість старших осіб, навіть із далеких околиць метрополії.

Дуже вдалими були недавно дві імпрези, влаштовні з ініціятиви і в приміщені „Самопомочі". Під проводом голови Б.Ластовецького і Клюбу Сеньйорів та при співпраці пань із Суспільної Опіки влаштовано минулого листопаду в День Подяки обід для сеньйорів. Успішною імпрезою була й сеньйорська Ялинка, яку влаштовано 4-го січня ц.р. з відповідною програмою. Зібралося понад 50 осіб, які походять із усіх частин України. Всіх з'єднувала одна думка — Свят-Зечір в рідному краї. Загостив до нас югославський лікар д-р М. Міласевич, який перебрав лікарське бюро д-ра Я.Воєвідки в Асторії та хотів ближче пізнати українську громаду і її життя. Сходини відкрив голова д-р М.Шпитко. В залі засвічено ялинку в куті поставлено сніп пшениці. Молитву провів о.І.Ткачук, який заінтонував прадавню українську коляду „Боже Предвічний", яку зразуж підхопили всі присутні та проспівали її з великим зворушенням. Маестро Степан Крижанівський, представник Літературно — Мистецького Клюбу прочитав низку віршів Б.Лепкого на тему Різдвяного Вечора, а Ольга Соневицька відчитала свій дуже цікавий спогад про Різдво на чужині: як у перші Різдвяні свята у холодному і голодному Відні український хор скитальців колядував у резиденції кардинала Теодора Інніцера, який так щиро опікувався українськими священиками, які опинились в Австрії.

Потім подано теплу вечерю із наших традиційних страв, що їх приготовили членкині Секції, а саме: Ольга Лісс, Соня Королюк та Стефа Пурій при допомозі Андрія Тропака і Ю.Костева. Після вечері д-р Міласевич подякував за гостинне прийняття, а секретар Головної Управи „Самопомочі" д-р Василь Палідвор привітав від ГУ та при цьому розповів про широку діяльність „Самопомочі", яка завжди має ту саму мету й завдання, які колись поставили собі її основники. Вкінці голова Секції подякував присутнім, доповідачам та паням, що приготовили прийняття.

Після закінчення імпрези присутні ще довго спільно колядували, нагадуючи собі різні колядки зі своїх земель.

Сеньйорка

НА ПРОТЯЗІ ВЖЕ 15-ОХ РОКІВ соціологи переводять опити серед американських студентів-початківців, щоб встановити, які в них політичні погляди. В цьому році, як відомо, студії почали на 540 університетах і коледжах 291,000 студентів. Опити показали, що тоді коли десять років тому майже три четвертини початкуючого студентства підтримували лібералів і ліберальні програми, їх число тепер зменшилося до 21,7 відсотка, натомість зросло число студентів консервативних поглядів, яке в цьому році майже подвоїлося. Найбільше однак є студентів „центристів", тобто тих, які підтримують помірковану лінію у політиці. Їх число становить 60 відсотків всього початкуючого студентства. Дослідники висловлюють думку, що за кілька років може наступити велика зміна в американській політичній системі, бо виростає нове більш консервативне покоління.

СПОРТ

РІЧНІ ПІДСУМКИ ПРАЦІ УАСТ „ЛЬВІВ"-КЛІВЛЕНД

Вже сам заголовок цього допису насторожить, а той наставить до справи недовірливо цілий ряд наших спортових клюбів і товариств. Адже принайменше півдесятка з них уважає, що це власне вони є тими найбільшими й найуспішнішими та ще й найбільш заслуженими. Щоб оборонити своє твердження та виснити його здивованим і, може, ображеним, треба подати до відома, що в останньому сезоні „Львів" виступав у змаганнях огайської ліґи з вісьмома командами. Щобільше, всі команди закінчили розгри з великим успіхом, займаючи в показнику ігор високі позиції. В організаційному розумінні праця Управи й ланкових теж виявилася дуже позитивною: переведено радикальну „українізацію" у складі команд, що у висліді дало такий небуденний у наших спортових відносинах „рекорд": перша команда — тільки два неукраїнські змагуни, резерва — один, юнаки „А" — два, а решта юнацьких команд — в чисто українському складі.

Ще одна причина до вдоволення, а, може, й гордости: як єдиний у вільному світі український клюб — „Львів" може почванитися створенням і вдержанням із непересічним успіхом жіночої команди копаного м'яча. Очевидно, скептики й циніки твердитимуть, що копаний м'яч — це не жіночий спорт, і тому немає, чим гордитися...Тим недовіркам і людям „старої дати" виясню, що в Огайо маємо лігу із вісьмома командами, що змагаються кожної неділі. На зимовий сезон предбачена ліга для змагань у залі, де, очевидно, виступатимуть змагуни „Львова". В пропаґандивному розумінні, жіноча команда заслужила на признання й похвалу, виступаючи в місяці вересні у Вашінґтоні в передзмагу фінальної зустрічі за професійний чемпіонат Америки („Космос" проти Флориди).

Вся історія заслуговує на додаткове підкреслення: кожного тижня понад 100 наших ентузіястів футболу гордо репрезентували свою національну приналежність та успішно доказували спортову перевагу в іграх за першенство „Lake Erie Soccer League".

Участь футболістів „Львова" в українському організованому спорті можна, й треба, окреслити самими суперлятивами: Клюб перевів у травні в Клівленді перший (!) турнір копаного м'яча за першенство УСЦАК в групі юнаків — з участю п'яти дружин. Команда „Львова" виявилася тут найсильнішою, зайнявши перше місце й здобувши мандрівну чашу.

Всі ці факти були змістом звітів членів Управи й ланкових на річних Загальних зборах, що відбулися 13-го грудня 1980 року. Уступаючий голова Управи д-р Богдан Чепак із вдоволенням і вдячністю підкреслив всі позитиви минулого сезону, а окремі провідники дружин з наявною сатисфакцією подавали висліди своїх команд в розграх ліги. Перша команда (провідник М.Добрянський) з трьома виграними, чотирма ремісами й двома програними закінчила сезон на другому місці. В грах за чашу дійшли до півфіналу. Команда „резерви" (І.Жига) виграла п'ять змагань, ремісувала одні та програла два, зайнявши друге місце. Команда „А" юнаків (А.Шепарович) виграла шість, ремісувала три й програла три змагання. Місце в табелі — друге. Юнаки „Бі" (Сало) закінчили розгри на п'ятому місці. Команда „Сі" (д-р З.Голубець), переґравши 20 змагань зайняли п'яте місце. Група „Ді" (В.Крутиголова) — теж п'яте місце. Команда „І" (провідник О.Топорович) зайняла третє місце. Жіноча команда (Р.Губач): виграних п'ять, ремісових три та програних одне. Кінцева позиція в табелі — четверте місце.

В обличчі таких успіхов уділення абсолюторії уступаючій Управі було простою формальністю, і треба лише дивуватися, що ніхто не виступив з пропозицією висказати її „з признанням".

Збори прийняли з вдячністю інформацію скарбника інж. А.Шепаровича, що при всіх фінансових труднощах із утриманням такої великої кількости дружин, грошова допомога Українського Народного Союзу у висоті 200 дол. була не лише дуже потрібною матеріяльною, але у великій мірі й моральною підтримкою.

На нову, 1981 року, каденцію Загальні збори вибрали: головою Управи Олега Тарнавського; першим заступником Романа Губача; другим заступником Володимира Крутиголову; секретарем Івана Росула; скарбником інж. Андрія Шепаровича; допоміжними Івана Павлюка й Івана Клека. Архівар — Степан Дубик із допомогою Володимира Рошецького; імпрезовий референт — Люба Шепарович; головний ланковий й „координатор" — Євген Коссак; пресовий референт — Степан Маланчук. Контрольна комісія: Ярослав Чухрай, Іван Павлюк та Осип Росул. Товариський суд — проф. Яків Кльований, Володимир Паньків та Осип Росул.

Провідник першої футбольної команди — Мирон Добрянський; тренер — Сантос (колишній змагун філядельфійського „Тризуба" та клівлендського „Львова"), „резерви" — Ігор Жиґа; юнаків „А" — А.Шепарович; юнаків „Бі" - д-р Зенон Коссак та Данко й Фаріон; юнаків „Ді" — О. Топорович та Букович; юнаків „І" — Петро Шокалюк, жіночої команди — Роман Губач.

Степан Маланчук